

zorg+welzijn

TRANSITIETAAL VOOR DUMMIES

De decentralisatie, transitie en transformatie gaan gepaard met een hausse aan nieuwe begrippen, termen, wensgedachten en werkwoorden. Ze begrijpen is een must. Het Instituut voor Publieke Waarden, zet de veertig belangrijkste op een rij, met eigen definitie.

1. Decentralisatie

Term die uitdrukt dat gemeenten verantwoordelijk worden voor wat het Rijk jarenlang niet lukte: goedkopere en betere zorg leveren.

2. Transitie

Feitelijke overdracht van geld, data en gegevens van provincie (jeugdzorg) en rijk richting gemeenten die alles behalve feitelijk plaatsvindt.

3. Transformatie

Door sommigen gezien als het ultieme doel van de decentralisaties: gemeenten en professionals moeten 'anders' gaan werken. Verdwijnt steeds verder uit zicht naarmate 1 januari 2015 dichterbij komt.

4. Recentralisatie

Beweging die uitdrukt dat er op rijksniveau een controlestaat ontstaat die de lokale verzorgingsstaat controleert.

5. Parlementaire deflatie

Begrip dat uitdrukt dat de Tweede Kamer verzuimt te debatteren over de rol van een centrale Tweede Kamer in een gedecentraliseerde wereld.

6. Wijkteams

Teams van generalisten die op wijkniveau functioneren en waar gemeenten hun verantwoordelijkheden naar door-decentraliseren.

7. Professional

Schim uit het verleden die in toenemende mate verzocht wordt om huidige mentaliteit te veranderen en werkwijze permanent te wijzigen. Dient zich steeds vaker als zodanig te registreren.

8. Keukentafel

De plek waar het allemaal moet gebeuren. Voorheen beter bekend als Wmo-loket. In naam bewust verbonden met 'achter-de-voordeur', doch vaak gesitueerd in het gemeentehuis.

9. Toegang

Welhaast sacrale plaats die verschil tussen in- en uitsluiting gaat bepalen.

10. Efficiencykorting

Budgetkorting die reeds is ingeboekt omdat de rijksoverheid denkt dat gemeenten efficiënter kunnen werken dan het Rijk zelf ooit heeft gedaan. Voornaamste reden van de decentralisaties. Of de gemeenten dat echt kunnen, zal moeten blijken. (Zie ook artikel 12)

11. Artikel 12

Artikel dat het voor de rijksoverheid mogelijk maakt om gemeenten onder curatele te stellen op het moment dat ze de verwachte en reeds ingeboekte efficiencykorting niet waar kunnen maken. Feitelijk een centralisatie-instrument.

12. Overgangsrecht

Recht dat moet garanderen dat mensen tijdens het eerste jaar van de decentralisaties dezelfde zorgverlener kunnen behouden. Hoe dat recht verwezenlijkt kan worden als de zorgverlener failliet gaat, is niet geheel duidelijk.

13. Mantelzorger

Spil van de participatiesamenleving. Steunpilaar van de terugtrekkende overheid. Modelburger. Reddingsboei in de woelige baren der transitie. Vooruitgeschoven post der transformatie. Verzorgingsstaatprothese (zie ook mantelzorgerszorg).

14. Mantelzorgerszorg

Nieuw fenomeen dat uitdrukt dat de noden van de mantelzorger centraal staan in het keukentafelgesprek.

15. Vraagverheldering

Standaard decentralisatiewerkwijze die aanduidt dat burgers over het algemeen niet de vraag stellen waar professionals een direct antwoord op hebben.

16. Transitieautoriteit

Autoriteit in naam die er voor moet zorgen dat de transitie gaat lukken als blijkt dat de gemeenten niet kunnen wat het Rijk verwacht.

17. Eén gezin, één plan

Concept dat niet werkt zonder een regisseur en een budget. In die combinatie vrijwel nergens gerealiseerd.

18. Privacy

Noodzakelijke voorwaarde voor maatwerk die door veel partijen die maatwerk eisen, wordt afgeschermd.

19. Achter de voordeur

Plek die we vóór de decentralisaties tot het privé domein van de burger rekenden.

20. Compensatieplicht

Gemeentelijke plicht om mensen te compenseren voor ongemakken die vroeger vielen onder zoets als het recht op zorg.

21. Lokale verschillen

Schrikbeeld voor mensen die niet weten dat verschillen nu ook al bestaan.

22. Zorgaanbieders

Zorginstellingen die ondanks hun naam massaal zeggen bezig te zijn met vraaggericht werken.

23. Complexiteit

Containerbegrip voor beleidsmakers, bestuurders, professionals en politici die het overzicht kwijt zijn.

24. Op je handen zitten

Metafoer die professionals moet overtuigen om niets te doen. Ook als ze problemen zien waarvoor ze opgeleid zijn om op te lossen.

25. Populatiebeposting

Bepostingssystematiek die p X q per individu vervangt door prestatiebeposting per wijk. Vooral bedoeld om ruimte te creëren, maar verwachting is dat verantwoordingssystematiek weer met veel regels gepaard zal gaan.

26. Maatwerkcompensatie

Financiële vergoeding die er blijk van geeft dat in tegenstelling tot de verwachting, maatwerk toch geen geld oplevert. Niet te verwarren met compensatieplicht.

27. Transitievolgsysteem (TVS)

Monitor die bijhoudt in welke mate standaardprotocollen in lokaal beleid zijn opgenomen.

28. Faciliteren

Zo heet het als gemeenten op hun handen gaan zitten, wanneer bewonersinitiatieven met een mooi plan komen.

29. Maatwerkvoorziening

Voorziening waar burgers alleen toegang toe krijgen als de aangeboden ondersteuning precies op de persoonlijke beperking aansluit.

30. Algemene voorziening

Instrument van gemeenten om het probleem van de toenemende zorgvraag te verleggen naar zorgaanbieders.

31. Zelfredzaam

Begrip dat uitdrukt dat mensen de overheid niet nodig hebben, maar wordt vooral geprojecteerd op mensen die de overheid wel nodig hebben.

32. Samenredzaam

Begrip dat uitdrukt dat mensen de overheid niet nodig hebben als ze het zelf niet kunnen omdat er ook nog anderen zijn dan de overheid.

33. Besparingsverlies

Verlies dat uitdrukt dat de voorgenomen besparing niet gerealiseerd zal worden.

34. Friciekosten

Begrip dat uitdrukt dat het ontslaan van mensen niet alleen geld oplevert, maar vooral ook geld kost.

35. Overheidsparticipatie

Zelfstandig werkwoord dat uitdrukt dat de overheid zich niet kan voorstellen dat burgers ook iets kunnen organiseren zonder de overheid.

36. Kostendelersnorm

Norm die uitdrukt dat mensen kosten delen en daardoor minder overheidssteun nodig hebben. Zal vanwege negatieve kritiek onder andere noemer weer opduiken.

37. Familiegroepplan

Plan dat uitdrukt dat je problemen ook binnen je familie kan oplossen. Anno 2014 is dat blijkbaar zo uitzonderlijk dat het wettelijk is vastgelegd.

38. Ongelijkheidsbeginsel

Beginsel dat er van uit gaat dat het ongelijk behandelen van gevallen naarmate ze verschillen meer sociale rechtvaardigheid produceert dan het gelijk behandelen van ongelijke gevallen.

39. Mentaliteitsverandering

Verandering die ervan uitgaat dat de decentralisaties een peulenschil zijn op het moment dat bestuurders, politici, raadsleden, ambtenaren, hulpverleners en burgers hun 'mentaliteit' veranderen.

40. Maatwerkprotocol

Paradoxaal hulpverleningsinstrument dat in 2015 ongetwijfeld de kop op zal steken.

EELKE BLOKKER, HARRY KRUITER EN ALBERT JAN KRUITER

zijn het Instituut voor Publieke Waarden. IPW realiseert oplossingen voor een betere en goedkopere publieke zaak. Meer info op www.publiekewaarden.nl.